

YLIOPPILASKIRJOITUKSET KAUHAJOEN LUKIOSSA

Syksy 2023 – Kevät 2024

KOKELAAN ON PEREHDYTTÄVÄ HUOLELLISESTI YLIOPPILASTUTKINNON RAKENTEeseen JA VAATIMUKSIIN SEKÄ SUORITUSOHJEISIIN. KOKELAS ON ITSE VASTUUSSA OMASTA OSUUDESTAAN: SIITÄ, ETTÄ ON SELVILLÄ OHJEISTA JA NOUDATTAA NIITÄ.

11.5.2023

Sisällysluettelo

YLIOPPILASTUTKINNOSTA	3
YLEISTÄ.....	3
TUTKINNON RAKENNE.....	4
ILMOITTAUTUMINEN	5
MAKSUTTOMUUS.....	7
OIKAISUVAATIMUS	7
ARVOSTELU	7
VILPPI JA TUTKINTOJÄRJESTYKSEN RIKKOMINEN	7
KOKEEN UUSIMINEN	8
Hylätty koe.....	8
Hyväksytty koe	8
KOKELASTA KOSKEVAT ERITYISJÄRJESTELYT	8
KOMPENSAATIO	9
TODISTUKSET	10
Ylioppilastutkintotodistus.....	10
Muut todistukset.....	10
KOETILAISUUS.....	10
SAIRASTUMINEN	11
SUULLISET KUULUSTELUT	11
KIRJOITUSTEN TULOKSET JA JULKISUUS	11
AIKATAULU	12
Syksyn 2023 kirjoitukset	12
Kevään 2024 kirjoitukset.....	13
YTL:N KIRJE SYKSYN 2023 YLIOPPILASKOKELAILLE	14

YLIOPPILASTUTKINNOSTA

Kevään 2022 jälkeen tutkinnon aloittavat kokelaat sisällyttävät tutkintoonsa **vähintään viiden tutkintoaineen kokeet**. Kaikkien kokelaiden on suoritettava äidinkielen ja kirjallisuuden koe ja valittava vähintään kolmesta ryhmästä loput neljä koetta. Näitä ryhmiä ovat matematiikka, toinen kotimainen kieli, vieras kieli ja reaaliaine. Kokeita ei enää ryhmitellä pakollisiin ja ylimääräisiin kokeisiin. Tutkintoon tulee sisällyttää vähintään yksi pitkän oppimäärän koe, meillä yleensä englannin koe tai pitkä matematiikka. Tutkinto suoritetaan valmiiksi kolmen peräkkäisen kerran aikana.

Kaikki ylioppilastutkinnon kokeet ovat digitaalisia ja edellyttävät koululta käyttöön annetun tietokoneen (oppivelvolliset) tai kokelaan oman tietokoneen käyttöä.

YLEISTÄ

Ylioppilastutkinnosta ja siihen liittyvistä asioista säädetään mm. lukiolaissa, laissa ylioppilastutkinnon järjestämisestä sekä asetuksessa ylioppilastutkinnosta. Muutokset lakiin ylioppilastutkinnosta (2019) tulivat voimaan 1.8.2019. Osaa niistä sovelletaan keväällä 2022 ja sen jälkeen tutkintonsa aloittaviin kokelaisiin. Ylioppilastutkintolautakunta antaa määräyksiä kokeiden sisällöstä, koejärjestelyistä ja kokeiden arvostelusta. Näissä määräyksissä ilmoitetaan mm. kunkin kokeen rakenne, tehtävien lukumäärä, arvosteluperusteet ja kokeen toimeenpano-ohjeet.

Ylioppilastutkinto järjestetään kahdesti vuodessa yhtä aikaa koko maassa. Syksyllä kokeet järjestetään syyskuun jälkipuoliskolla. Keväällä kokeet järjestetään maaliskuun jälki- ja huhtikuun alkupuoliskolla. Kullakin kokeella on oma päivänsä. Kokeiden päivämäärät ovat myös opintooppaassa ja YTL:n sivuilla. Kevään ja syksyn kokeissa ei vaativuuden suhteen ole eroa.

Tutkinnon kokeet voi suorittaa yhtenä, kahtena tai enintään kolmena perättäisenä tutkintokertana. **Tutkinto on valmis, kun tutkintoon kuuluvat viisi koetta on suoritettu. Mikäli lukion oppimäärä on valmis (= kaikki pakolliset opintojaksot, vähintään 20 opintopistettä valtakunnallisia valinnaisia opintoja, yhteensä vähintään 150 opintopistettä), kokelas tulee ylioppilaaksi. Kahta tutkintoa suorittavilta edellytetään ammatillisen tutkinnon valmistumista.** Jos osallistuu kirjoituksiin jo syksyllä, on syytä ottaa ylioppilaskokeet huomioon ko. jaksoson työmäärässä. Tutkinnon suorittaminen katsotaan aloitetuksi, kun opiskelija ilmoittautuu ensimmäisen kerran tutkintoon. Tutkintoa voi täydentää sen jälkeen, kun se on suoritettu.

Ylioppilastutkinto on valtakunnallinen päättötutkinto. Tutkinnon hyväksytyt suorittaminen edellyttää osallistumista koko tutkintoon. Lukiokoulutuksen oppimäärää suorittava tai ammatillista perustutkintoa suorittava opiskelija ei voi suorittaa erillisiä kokeita vaan osallistuu ylioppilaskirjoituksiin koko tutkinnon suorittajana.

TUTKINNON RAKENNE

Ylioppilastutkintoon kuuluu **viisi koetta**. Äidinkielessä ja kirjallisuudessa (tai suomi toisena kielenä) järjestettävä koe on **kai-kille pakollinen**. Neljä muuta tutkintoon sisältyvää koetta kokelas valitsee ryhmästä, johon kuuluvat toisen kotimaisen kielen koe, yksi vieraan kielen koe, matematiikan koe ja reaaliaineissa järjestettävä koe. Kokelas voi lisäksi sisällyttää tutki- toonsa yhden tai useamman ylimääräisen kokeen.

Matematiikassa, toisessa kotimaisessa kielessä ja yleisimmin opetetuissa vierais- sa kielissä voidaan järjestää vaativuudel- taan kahden eri tason mukaiset kokeet. Kokelas saa valita lukio-opintojen laajuu- desta riippumatta, kumpaan kokeeseen hän osallistuu. Vähintään yhdessä oppiai- neessa ylioppilastutkintoa suorittavan ko- kelaan tulee suorittaa vaativampi koe, joko A-tason kieli tai pitkä matematiikka. Vaativamman tason kokeiden määrää ei ole rajoitettu.

Vuoden 2022 tutkintouudistuksessa sa- man aineen eri oppimääriä voi suorittaa jo tutkinnon aikana, mutta nämä lasketaan vain yhdeksi kokeeksi (esim. MAA ja MAB).

Äidinkielen koe on kaksiosainen. Koke- laan on osallistuttava sekä lukutaidon että kirjoitustaidon kokeeseen. Molemmat kokeet otetaan huomioon lopullista arvo- sanaa määrätessä, ja molemmista ko- keista vaaditaan suoritus hyväksytyyn arvosanaan.

Ruotsin ja vieraiden kielten kokeet koostuvat kuullunymmärtämiskokeesta ja

kirjallisesta osasta. Kokelas saa lukio- opinnoistaan riippumatta valita, osallis- tuuko hän pitkän vai lyhyen (ruotsissa keskipitkän) oppimäärän kokeeseen.

Sekä pitkän että lyhyen matematiikan ko- keessa on **kaksi osaa: A-osa ja B-osa**. A- osan palautukselle ei ole aikarajaa. B- osassa kokelaalla on käytössään kaikki koejärjestelmään sisältyvät ohjelmat, jotka kokelas saa käyttöönsä palautettuaan A- osan tehtävät.

Reaalikokeessa kokelaat suorittavat yk- sittäisiä ainerealin kokeita. Yhdellä tut- kintokerralla järjestetään kaksi reaaliainei- den koepäivää. Eri aineiden kokeet jakau- tuvat kahdelle päivälle siten, että yhteen reaaliakoeryhmään kuuluvat psykologian, filosofian, historian, fysiikan sekä biologi- an kokeet ja toiseen uskonnon, elämän- katsomustiedon, yhteiskuntaopin, kemian, maantieteen ja terveystiedon kokeet. Koepäivien järjestys vaihtelee.

Yhtenä koepäivänä voi osallistua vain yh- den reaaliaineen kokeeseen. Siten yhdellä tutkintokerralla voi suorittaa enintään kaksi reaaliaineen koetta. Tutkinnon ha- jauttamalla voi halutessaan osallistua use- an reaaliaineen kokeeseen.

Tehtävien ja vastausten määrät sekä teh- tävien luonne

Reaaliaineen kokeeseen osallistuvalta edellytetään, että hän on opiskellut vähin- tään tämän oppiaineen **pakolliset opin- tojaksot**. Tehtävät laaditaan kussakin ai- neessa voimassa olevan valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteissa määritel-

tyjen pakollisten ja valinnaisten opintojaksojen pohjalta. Määräyksen lukion opetussuunnitelman perusteista antaa Opetushallitus.

Lukioissa tarjotaan pakollisia ja valinnaisia opintojaksoja eri reaaliaineissa seuraavasti (LOPS2021):

reaaliaine	pakolliset opintojaksot	valinnaiset opintojaksot
uskonto	4 op	8 op
elämäkatsomust.	4	8
psykologia	2	8
filosofia	4	4
historia	6	6
yhteiskuntaoppi	6	2
fysiikka	2	12
kemia	2	8
biologia	4	6
maantiede	2	6
terveystieto	2	4

Kunakin reaaliaineen tehtävien määrä tarjoaa kokelaalle riittävästi valinnanvaraa.

Tyypiltään tehtävät voivat vaihdella oppiaineittain. Reaaliaineen koe rakentuu tehtävätyypiltään ja vaativuustasoltaan toisistaan eroavista osista, joissa voi olla useita tehtäviä. Osa tehtävistä voi olla pakollisia. Tehtävissä voi olla oheismateriaalina esimerkiksi tekstejä, kuvia, tilastoja, karttoja, animaatioita, videoita tai äänitallenteita.

Eri tehtävien vaikeus kuitenkin vaihtelee kunkin oppiaineen perusvalmiuksia testaavista kysymyksistä oppiaineen syvällistä hallintaa edellyttäviin tehtäviin. Korkeimpien arvosanojen saamiseksi kokelaan on kyettävä käsittelemään myös vaativia, kypsää ajattelua edellyttäviä tehtä-

viä. Tehtävien maksimipistemäärä voi vaihdella 15 – 30 pisteen välillä. Kokeen maksimipistemäärä on 120 pistettä.

Oppiainerajat ylittävät tehtävät

Kunakin reaaliaineen kokeessa on oppiainerajat ylittäviä tehtäviä. Kevään 2023 tutkinnosta lähtien nämä tehtävät voivat perustua LOPS21:ssä kuvattuun laaja-alaiseen osaamiseen: hyvinvointiosaamiseen, vuorovaikutusosaamiseen, globaali- ja kulttuuriosaamiseen, eettisyyteen ja ympäristöosaamiseen, yhteiskunnalliseen osaamiseen sekä monitieteiseen ja luovaan osaamiseen.

Arvostelu

Kaikissa aineissa noudatetaan samanlaisia arvosanaloukkia. Arvosanat jaetaan normaalijakauman mukaisesti mutta ei aineittain vaan koko kirjoittajapopulaatiossa.

ILMOITTAUTUMINEN

Lukion koko oppimäärän ei tarvitse olla suoritettuna kokeiden alkaessa, mutta kylläkin kokeiden päätyttyä eli ennen ylioppilaaksi pääsyä (**viimeistään 5.5., jolloin tiedot siirretään KOSKI-tietokantaan**). **Ylioppilastutkintotodistusta ei saa ilman lukion päättötodistusta.**

Kevään tutkintoon ilmoittaudutaan rehtorille **kirjallisesti** 23.11. mennessä.

Syksyn tutkintoon on ilmoittauduttava viimeistään 5.6. **Koulussa olevat ja tutkintoa aloittavat opiskelijat ilmoittautuvat toukokuun loppupuolella 23.5. mennessä.**

Ylioppilaskokelaan itsensä ja koulun kannalta on välttämätöntä, että kokelas päättäessään aloittaa ylioppilastutkinnon suorittamisen ajallisesti hajautettuna tekee henkilökohtaisen tutkinnon suoritusaikataulun opinto-ohjaajan kanssa Wilmaan osana pakollista OPO-opintojaksoa.

Ilmoittautuminen, jonka kokelas vahvistaa ao. lomakkeeseen myös nimikirjoituksellaan, on sitova. Ylioppilastutkintolautakunta voi hakemuksen perusteella mitätöidä ilmoittautumisen ainoastaan erittäin painavasta syystä (esim. sairaus tutkinnon aikana, ulkomailla tapahtuva opiskelu tai työskentely, palveluksen aiheuttama este asevelvolliselle).

LUKION OPISKELIJAN OSALLISTUMISOIKEUS YLIOPPILASKIRJOITUKSIIN

Lukion oppimäärää suorittava opiskelija osallistuu ylioppilastutkintoon suorittaakseen tutkinnon.

Ylioppilastutkintoon osallistuminen edellyttää, että lukion oppimäärää suorittava on ennen osallistumista tutkintoon kuuluvaan kokeeseen opiskellut pakolliset opintojaksot aineessa, jonka kokeeseen hän osallistuu. Jos vieraan kielen koe perustuu oppimäärään, jossa ei ole pakollisia opintojaksoja, lukion oppimäärää suorittava voi osallistua kokeeseen opiskeltuaan kolme opintojaksoa.

Rehtorin päätöksellä kokeeseen voi erityisesti syystä osallistua myös lukion oppimäärää suorittava, joka ei ole opiskellut edellisessä kappaleessa tarkoitettuja oppimääriä, mutta jolla muutoin voidaan

katsoa olevan riittävät edellytykset kokeesta suoriutumiseen. Tämä voi tulla kysymykseen esimerkiksi silloin, kun henkilö on oppinut jonkin kielen ulkomailla tai hänellä on ollut pitkäaikainen sairaus, joka on estänyt opiskelemasta vaadittavia kursseja.

Rehtorin tehtävänä on tutkia, täyttääkö kokelas kokeisiin osallistumiselle laissa säädetyt edellytykset. Lukion rehtori voi evätä osallistumisen ylioppilastutkintoon tai siihen kuuluvaan kokeeseen, jos kokelas ei täytä ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain osallistumiselle säädetyt edellytyksiä. Rehtorin tulee antaa osallistumisoikeuden epäämisestä perusteltu kirjallinen päätös. Lukion rehtorin päätökseen, jolla rehtori on evännyt osallistumisoikeuden ylioppilastutkintoon tai siihen kuuluvaan kokeeseen, saa kirjallisesti hakea oikaisua aluehallintovirastolta. AVI:n päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Kahta tutkintoa suorittava kokelas voi osallistua ylioppilastutkintoon opintojen (180 osaamispistettä) ollessa vielä kesken. Häneltä edellytetään vähintään 90:ää osaamispistettä vastaavan osaamisen suorittamista ennen tutkintoon osallistumista (L502/2019, 7 §).

Jos tutkintoon ilmoittautunut kokelas ei täytä säädettyjä osallistumisehtoja, rehtori on velvollinen ilmoittamaan asiasta lautakunnalle. Koe, johon kokelas on ilmoittautunut mutta johon hän ei ole saanut osallistumisoikeutta, poistetaan lautakunnassa kokelaan aineyhdistelmästä. Tätä ei katsota kokeen yrittämisiksi.

MAKSUTTOMUUS

Oppivelvollisuuslain mukaiseen maksuttomaan koulutukseen oikeutetut kokelaat voivat maksutta suorittaa viisi ensimmäistä koetta. Seuraavista kokeista peritään maksu. Jos oppivelvollinen samalla tutkintokerralla ilmoittautuu enemmän kuin viiteen kokeeseen, kokelas valitsee maksuttomasti suoritettavat kokeet.

Oppivelvolliselle maksuttomia ovat myös hylätyllä arvosanalla suoritettujen kokeiden uusinnat, edellyttäen että hylätty arvosana on "ansaittu" eikä johdu siitä, että kokelas ei ole saapunut paikalle, jättänyt koesuoritusta arvosteltavaksi tai saanut hylättyä arvosanaa vilpin takia.

Oikeus maksuttomiin kokeisiin päättyy siihen, että kokelas saa ylioppilastutkinnon valmiiksi tai täyttää 20 vuotta.

Hyväksytyyn kokeen uusimisesta peritään aina koekohtainen maksu, samoin tutkintoa täydentävistä kokeista.

OIKAISUVAATIMUS

Kokelas tai alle 18-vuotiaan kokelaan huoltaja voi vaatia lautakunnalta arvostelun oikaisua 14 päivän kuluessa siitä, kun tulokset ovat tulleet. **Oikaisuvaatimus** on maksullinen ja tehdään YTL:n sähköisessä asiointipalvelussa. Siitä tulee ilmetä mitä koetta ja kokeen osaa oikaisuvaatimus koskee, millä tavalla arvostelupäätös tulisi oikaista sekä perusteet, joilla oikaisua vaaditaan.

Kokelaalla ja alle 18-vuotiaan kokelaan huoltajalla **on tilaisuus tutustua koesuo-**

ritukseen ja arvosteluperusteisiin lautakunnan ilmoittaman verkkopalvelun kautta alkaen lautakunnan ilmoittamasta ajankohdasta.

ARVOSTELU

Arvosanat ja pistemäärät

Laudatur (L)	7	pistettä
Eximia cum laude approbatur (E)	6	"
Magna cum laude approbatur (M)	5	"
Cum laude approbatur (C)	4	"
Lubenter approbatur (B)	3	"
Approbatur (A)	2	"
Improbatur (I)	0	"

Kokeet tarkastaa ja arvostelee **alustavasti** lukion ko. aineen opettaja ja lopullisesti **ylioppilastutkintolautakunta**.

Jos suoritusta on heikentänyt jokin **erityisen painava peruste**, lautakunta voi ottaa sen huomioon.

VILPPI JA TUTKINTOJÄRJESTYKSEN RIKKOMINEN

Kokelaan tulee olla ennen tutkintoon osallistumista selvillä siitä, mitä seuraamuksia on vilpillisestä menettelystä, vilpin yrityksestä tai tutkintojärjestyksen törkeästä rikkomisesta.

Jos rehtori luotettavan selvityksen perusteella toteaa kokelaan syyllistyneen ylioppilastutkinnossa johonkin edellä mainituista rikkomuksista ja tekee riittävän näytön perusteella asiasta päätöksen, kaikki ne kokeet, joihin kokelas on kyseisenä tutkintokertana ilmoittautunut, katsotaan

hylätyiksi. Tällöin kokelas myös menettää oikeutensa jatkaa tutkinnon suorittamista kyseisenä tutkintokertana. Jos vilpillistä tekoa tai tutkintojärjestyksen rikkomista voidaan lisäksi pitää raskauttavana, rehtori voi määrätä, että kokelas ei saa osallistua seuraavankaan tutkintokerran kokeisiin. Rehtorin tulee viipymättä antaa lautakunnalle tiedoksi vilppiä koskevat päätöksensä.

Ennen edellä mainittujen seuraamusten määräämistä kokelaalle on ilmoitettava, mistä teosta häntä epäillään, häntä on kuultava todistajan läsnä ollessa ja asiasta on hankittava muu tarpeellinen selvitys. Kuulemistilaisuudesta pidetään pöytäkirjaa.

Rehtorin tai koulutuksen järjestäjän monijäsenisen toimielimen päätökseen, jossa kokelaan on katsottu syyllistyneen vilpilliseen tekoon tai törkeästi rikkoneen tutkintojärjestyksestä, saa hakea valittamalla muutosta hallinto-oikeudelta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaamisesta.

Matkapuhelimet, älylaitteet (puhelimet, kellot, sormukset) ja muut tekniset laitteet, paitsi lautakunnan sallimat apuvälineet, ovat kiellettyjä. Niiden tuominen koetiloihin tai **oman näytön näyttäminen toisille digitaalisissa kokeissa yms. katsotaan tutkintojärjestyksen rikkomiseksi, samoin kokeesta poistuminen ennen määräaika (klo 12.00).**

KOKEEN UUSIMINEN

Hylätty koe

Hylätyn kokeen saa uusia kolme kertaa välittömästi seuraavien kolmen tutkinto-

kerran aikana. Tutkinnon suorittanut henkilö saa uusia hylätyn kokeen niin monta kertaa kuin haluaa.

Hylätty on myös koe, jos ilmoittautuu ja ilman **erityisen painavaa syytä** jää saapumatta tai jättää tyhjän vastauksen. Jos kokelas syyllistyy vilpilliseen menettelyyn tai muutoin törkeästi rikkoo järjestystä, kaikki kyseisen tutkintokerran kokeet katsotaan hylätyiksi.

Hyväksytty koe

Hyväksytyn kokeen saa uusia niin monta kertaa kuin haluaa. Näistä kokeista peritään maksu.

Tutkintoa voi myöhemmin täydentää ilman aikarajoitusta. Tutkintoa voi täydentää myös tutkintoon kuuluvan aineen eritasoisella kokeella. Nämä kokeet ovat maksullisia.

KOKELASTA KOSKEVAT ERITYISJÄRJESTELYT

Jos ylioppilaskokelaalla on esimerkiksi lukihäiriö, ja kokelas tai hänen huoltajansa haluaa, että lukihäiriö otetaan ylioppilastutkinnossa huomioon, hänen tulee hankkia asiasta selvitys. Se toimitetaan lautakunnalle ilmoittautumisen yhteydessä, kevään tutkinnon osalta 30.11. mennessä ja syksyn tutkinnon osalta 30.4. mennessä.

Ylioppilastutkintolautakunta on sähköistänyt kaikki hakemus- ja lausuntolomakkeensa. Asiasta tarkemmin YTL:n sivuilla. Apua antavat rehtorin ohella kielten opettajat, erityisopettaja ja opinto-ohjaaja.

Lukihäiriön vaikeusaste luokitellaan ylioppilastutkintolautakunnan ohjeissa neliporraisella asteikolla: ei vaikuta – vaikuttaa jonkin verran – vaikuttaa merkittävästi – vaikuttaa erittäin paljon. Erityisvaikeuden perusteella voidaan myöntää oikeus suurentaa kirjasinkokoa, oikeus suurempaan näyttöön, lisäämään kokeen suorittamiseen tai oikeus erilliseen pienryhmätilaan.

Sairaus tai vamma, lukihäiriö tai vaikea elämäntilanne voidaan ottaa arvostelussa huomioon vain, jos kokelas on saamassa kokeesta hylätyn arvosanan. Tällöin kokelaan pistemäärää korotetaan YTL:n laatiman taulukon mukaisesti 1 – 8 pistettä. Korotettu pistemäärä voi olla enintään yhtä suuri kuin approbatur-arvosanan vähimmäispistemäärä. Korotus tehdään yhden koesuoritusta heikentävän syyn perusteella koetta kohti siten, että huomioon otetaan syy, jonka perusteella kokelas saa eniten pisteitä.

Mikäli haetaan erityisjärjestelyjä, tulee hakemuksen sisältää kokelaan henkilökohtainen opintosuunnitelma tai ne suunnitelman osat, joihin on lukiolain (714/2018) 28 § 2 mom. mukaisesti kirjattu tukitoimet koetilanteissa, tai muu selvitys haetuista tukitoimista. **Lukio-opinnoissa tai muissa opinnoissa havaittu tuen tarve ja toteutetut tukitoimet ovat keskeinen peruste** erityisjärjestelyiden tarvetta arvioitaessa. Mikäli kokelas ei ole saanut tukitoimia, hakemuksen selvityksessä tulee yksilöidä, miten koesuoritusta heikentävä syy vaikuttaa ylioppilastutkinnossa suoriutumiseen ja miksi erityisjärjestely on tarpeen kohtuullisen ja yhdenvertaisen aseman luomiseksi.

Lisäksi hakemukseen liitetään lukion lausunto haettavien erityisjärjestelyiden tarpeesta, toimivuudesta ja kohtuullisuudesta. **Jos kokelaalla on ollut mahdollisuus erityisjärjestelyihin opintojen aikana, tulee lausunnosta käydä ilmi, onko kokelas käyttänyt näitä järjestelyitä ja ovatko ne olleet hänelle tarpeellisia.**

KOMPENSAATIO

Jos kokelas on hylätty yhdessä tutkintoon vaadittavassa kokeessa, lautakunta voi kuitenkin jäljempänä esitetyin edellytyksin antaa hänelle ylioppilastutkintotodistuksen, johon hylätty arvosana merkitään. Menettelyä kutsutaan kompensatioksi. Kompensaation suorittaminen tehdään automaattisesti, jollei kokelas ole sitä kirjallisesti kieltänyt. Kompensaation voi saada vain yhteen tutkintoon vaadittavaan kokeeseen. Hylättyjä ylimääräisiä kokeita ei kompensoida.

Kevästä 2022 lähtien kokelaan kustakin hyväksytystä kokeesta saamasta arvostanasta annetaan kompensatiopisteitä seuraavasti: laudatur 7, eximia cum laude approbatur 6, magna cum laude approbatur 5, cum laude approbatur 4, lubenter approbatur 3 ja approbatur 2. Kokelaan saamat kompensatiopisteet lasketaan yhteen, ja 10 kompensatiopistettä kompensoi hylätyn arvosanan. Jos kokelas on suorittanut enemmän kuin viisi koetta, hänelle otetaan laskennassa huomioon ne neljä koetta, jotka tuottavat korkeimman kompensatiopistesumman.

Hylättyä koetta ei voi kompensoida, jos kokelas ei saapunut koetilaisuuteen tai jättänyt koesuoritusta arvosteltavaksi tai koe on hylätty vilpillisen menettelyn takia.

TODISTUKSET

Keväällä 2023 otetaan käyttöön myös digitaalinen tutkintotodistus paperisen todistuksen rinnalle.

Ylioppilastutkinnon suorittanut henkilö voi myös tilata todistuksen korkeakoulukelpoisuudesta lautakunnalta.

Ylioppilastutkintotodistus

- annetaan tutkintoon kuuluvat kokeet suorittaneelle lukion päättötodistuksen saavalle
- todistus annetaan sinä tutkintokertana, jona kaikki tutkintoon kuuluvat kokeet katsotaan hyväksytysti suoritetuksi
- **kokelaalle, joka on hyväksytysti suorittanut tutkinnon kokeet, mutta jolla ei ole vielä oikeutta saada lukion päättötodistusta, ei anneta ylioppilastutkintotodistusta.** Rehtori ilmoittaa lautakunnalle päättötodistusta vaille jäävät viimeistään 5.5. (4.11.)
- mikäli jokin koe on uusittu ennen todistuksen antamista, merkitään paras arvosana

Huom! Ylioppilastutkintotodistukseen merkitään arvosanat hyväksytysti suoritetuista kokeista, poikkeuksena kompensatio.

Muut todistukset

Lautakunnan antama erillinen todistus

- erillisen kokeen suorittajille
- hyväksytysti suoritetuista kokeista
- tutkinnon täydentäjille

- kokeen uusijoille tutkinnon jälkeen

Tutkintoa hajauttamalla suorittavalle kokelaalle ylioppilastutkintolautakunta antaa pyynnöstä **otteen** ylioppilastutkintorekisteristä, josta ilmenevät hänen siihenastiset suorituksensa. Otteesta käy ilmi kullakin tutkintokerralla suoritettut kokeet, kunkin kokeen arvosana ja pistesumma.

KOETILAISSUUS

Ylioppilaskokeet kestävät 6 tuntia (klo 9-15). Koetilaisuuksiin saavutaan vähintään 45 min. ennen kokeen alkua. **Kokeissa on oltava mukana kuvallinen henkilöllisyystodistus.**

Kokeista ei saa myöhästyä. On mahdollista, että myöhästyneelle ei voida järjestää koetta (säännöt ovat hyvin ankarat).

Koesalissa käyttäytymisestä rehtori antaa yksityiskohtaisia ohjeita ennen ylioppilaskirjoituksia. Koetilaisuuksissa käytäydtyään mahdollisimman häiritsemättömästi. Eväät tuodaan ilman käärepapereita tai läpinäkyvissä pakkauksissa.

Koe päättyy täsmälleen ilmoitettuna hetkenä, jolloin USB-tikku ja suttupaperit täytyy luovuttaa valvovalle opettajalle. Jos tulee ongelmia, kokelas nostaa kätensä näkyvästi pystyyn, että valvoja huomaa. Ei lähdetä liikkeelle paikalta, ennen kuin valvoja antaa merkin. Suttupaperia saa lisää tarvitsemansa määrän. Salissa on varavälineitä. Kaikki saadut paperit luovutetaan kokeen päätyttyä. Jokaiseen käytettyyn paperiin tulee merkitä nimi ja kokelasnumero. WC:hen pääsee kokeen aikana. Kokelas käyttää **näytönlukitusta** ennen kuin poistuu paikaltaan WC-

tiloihin. **Koetilaisuudesta ei saa poistua ennen klo 12:ta.**

Oppivelvollinen kokelas tuo kokeeseen tullessaan omat kynät ym., **käytössään olevan tietokoneen ja kuulokkeet sekä laturin.** Korottajat tuovat oman tietokoneensa ja kuulokkeensa kokeeseen. Salissa on ongelmatilanteita varten muutamia varakoneita ja kuulokkeita.

SAIRASTUMINEN

Mikäli joku kokelaista sairastuu välittömästi ennen koetilaisuuden alkua, on asiasta ilmoitettava heti **rehtorille** ja toimitettava ensi tilassa kirjoituspäivänä päivätty lääkärintodistus koululle. Kirjoitustilaisuus pyritään tällöin järjestämään koulun omien mahdollisuuksien mukaisesti erillis-tilassa. Lääkärintodistuksesta tulee selkeästi käydä ilmi, mistä sairaudesta on kyse, sairauden vaikeusaste ja ajankohta. Lieventävänä seikkana on yleensä otettu huomioon vain sellaiset sairaudet, joiden vaikutus tuloksiin on ollut selvästi todettavissa, mutta nimenomaan vain tilapäisesti.

SUULLISET KUULUSTELUT

Keväällä koulutyön päättymisen ja ensimmäisen kirjallisen kokeen välissä on noin kolmen viikon mittainen aika, jolloin on tilaisuus muista tehtävistä vapaana valmistautua kirjoitukseen. Tätä luku-aikaa jaksottavat suulliset kuulustelut, jotka ovat opiskelijalle vapaaehtoisia.

Tähän suullisten kuulustelujen käytäntöön viitataan lukioasetuksessa (8 §) näin:

”Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa samaansa arvosanaa, on järjes-

tettävä mahdollisuus erillisessä kuulustelussa arvosanan korottamiseen.”

Uusien säännöksiin mukaan näille koko oppiaineen päättöarvostelua koskeville korotuskuulusteluille ei ole annettu lähempiä määräyksiä. Aiemmasta kokemuksesta tiedetään, että nämä tentit palvelevat erinomaisesti myös kirjoitukseen valmistautumista rytmittämällä ns. lukuloman ajankäyttöä. Kuulustelutilaisuudessa oma opettaja antaa vielä ohjeita kirjoitukseen ja keskeiset asiat tulevat kerratuiksi. Oma opettaja antaa lähemmät lukuohjeet ja kertoo eri opintojaksojen painotuksista. Kuulustelu koskee koko lukion oppimäärää. Tenttitilaisuus voidaan järjestää myös verkon kautta.

KIRJOITUSTEN TULOKSET JA JULKISUUS

Kirjoitusten tulokset tulevat koululle keväällä ennen 23. toukokuuta ja syksyllä ennen 23. marraskuuta. Tarkistuksen jälkeen koulu antaa ylioppilaiden nimiluettelon lehdille.

Jos kokelas ei halua nimeään julkaistavan, hänen tulee pyytää kirjallisesti sekä lukiota että lautakuntaa poistamaan nimensä nimilistasta. Pyynnön tulee olla kokelaan allekirjoittama.

Arvosanatietoja ei julkaista ilman kokelaan suostumusta.

Ylioppilastutkintolautakunnalla on myös omat kotisivunsa, josta löytyy ohjeita ym. informaatiota kirjoituksista. Osoite on: www.ylioppilastutkinto.fi.

AIKATAULU

Syksyn 2023 kirjoitukset

- 30.04. mennessä Koulu lähettää mahdolliset erityisjärjestelyhakemukset YTL:lle.
- 23.05. mennessä Lukion opiskelijat ilmoittautuvat syksyn kirjoituksiin ja suullisiin kuulusteluihin. Tutkintomaksut maksetaan laskutuksen perusteella myöhemmin.
- 05.06. mennessä Kokeitten uusijat ja täydentäjät ilmoittautuvat syksyn kirjoituksiin.
- 15.06. mennessä Koulu lähettää tiedot syksyllä kirjoittavista YTL:ään.

Kirjalliset kokeet syksyllä 2023

Kokeet alkavat klo 9.00 (koululle klo 8.15 mennessä.)

- ma 11.09. **Äidinkieli ja kirjallisuus**, lukutaidon koe
- ke 13.09. **Psykologia, filosofia, historia, fysiikka, biologia**
- pe 15.09. **Vieras kieli**, pitkä oppimäärä
- ma 18.09. **Toinen kotimainen kieli**, pitkä ja keskipitkä oppimäärä
- ti 19.09. **Matematiikka**, pitkä ja lyhyt oppimäärä
- to 21.09. **Uskonto, Elämäkatsomustieto, yhteiskuntaoppi, kemia, maantiede, terveystieto**
- pe 22.09. **Äidinkieli ja kirjallisuus**, kirjoitustaidon koe
- ma 25.09. **Vieras kieli**, lyhyt oppimäärä
- 04.11. Ilmoitus päättötodistusta vaille jäävistä syksyn osalta YTL:ään.
- 23.11. mennessä Syksyn tulokset lähetetään kouluihin.
Mahdollinen oikaisuvaatimus lautakunnalle on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä, kun tulokset ovat tulleet.

Kevään 2024 kirjoitukset

23.11. mennessä	Syksyn tulokset lähetetään kouluihin.
23.11. mennessä	Varsinaiset opiskelijat ilmoittautuvat kirjoituksiin kirjallisesti . Yksityisoppilaan, kokeen uusijan ja täydentäjän tulee kirjallisesti hakea rehtorilta oikeutta osallistua kevään kirjoituksiin. Syksyn kokeisiin osallistuneiden ilmoittautumiset kevään tutkintoon voidaan ottaa vastaan syksyn tulosten selvittyä, kuitenkin viimeistään 1. joulukuuta.
30.11. mennessä	Koulu lähettää mahdolliset erityisjärjestelyhakemukset YTL:lle.
05.12. mennessä	Koulu lähettää ilmoittautumiset YTL:lle.
31.01. mennessä	Opiskelijat maksavat tutkintomaksun kotiin tulevalla laskulla.
02.02. mennessä	Tenttiajankohdat Wilmassa.
to 16.02.	Kokelaiden varsinainen koulutyö päättyy.
pe 10.03.	Viimeinen mahdollinen tenttipäivä ennen kirjoituksia.

Kirjalliset kokeet keväällä 2024

Kokeet alkavat klo 9.00 (koululle klo 8.15 mennessä)

ti 12.03.	Äidinkieli ja kirjallisuus , lukutaidon koe
to 14.03.	Vieras kieli , lyhyt oppimäärä
pe 15.03.	Äidinkieli ja kirjallisuus , kirjoitustaidon koe
ma 18.03.	Vieras kieli , pitkä oppimäärä
ke 20.03.	Matematiikka , pitkä ja lyhyt oppimäärä
pe 22.03.	Uskonto, elämäkatsomustieto, yhteiskuntaoppi, kemia, maantiede, terveystieto
ma 25.03.	Toinen kotimainen kieli , pitkä ja keskipitkä oppimäärä

ke 27.03.	Psykologia, filosofia, historia, fysiikka, biologia
to 28.03.	Ensimmäinen suullinen kuulustelu mahdollinen kirjoitusten jälkeen.
ma 22.04.	Puuttuvat suoritukset oltava arvosteltuina .
02.05.	Tenttiaika Kauhajoen lukiossa päättyy.
02.05. mennessä	Jätettävä rehtorille kirjallinen ilmoitus, jos jotakin koetta ei halua kompensoitavaksi.
05.05. viimeistään	Ilmoitus päättötodistusta vaille jäävistä YTL:ään.
05.05. mennessä	Koulu lähettää YTL:lle tiedon kompensoinnin kieltämisestä.
23.05. mennessä	Tiedot kokeista tulevat kouluun. Mahdollinen oikaisuvaatimus lautakunnalle on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä, kun tulokset ovat tulleet.
23.05. mennessä	Lukion opiskelijat ilmoittautuvat syksyn kirjoituksiin ja suullisiin kuulusteluihin. Tutkintomaksut maksetaan laskutuksen perusteella myöhemmin.
pe 31.05.	Lakkiaisten harjoitus salissa klo 19.00.
la 01.06.	Lukuvuoden päättäjäiset klo 11.30 (ylioppilaat koululle klo 11.00)

YTL:N KIRJE SYKSYN 2023 YLIOPPILASKOKELAILLE

Ylioppilastutkintolautakunnan tiedotekirje kokelaille löytyy ylioppilastutkinto.fi -sivustolta, Wilman tiedotteista ja koulun facebook-sivuilta.

Linkki: <https://www.ylioppilastutkinto.fi/maaraykset/tiedote-kokelaille>